

Tóth Tamás

HOGYAN KERETEZI A BBC, A THE GUARDIAN, A CNN, A THE NEW YORK TIMES ÉS A FOX NEWS A NEMZETKÖZI TÜNTETÉSEK MOTIVÁCIÓIT?

How do the BBC, The Guardian, CNN, The New York Times and Fox News Frame the Motives Behind International Protests?

Dr. Tóth Tamás adjunktus, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar Társadalmi Kommunikáció Tanszék, Toth.Tamas3@uni-nke.hu

A 2010-es években szinte példa nélküli volumenben tüntettek világszerte az emberek a korrupció, a demokratikus elvek sérülése, az emelkedő árak és egyéb, a jóllétet csorbító okok miatt. Nem meglepő módon tehát a média is komoly figyelmet szentelt ezeknek a demonstrációknak. Tanulmányomban a 2010 és 2020 közötti tüntetések kiváltó okainak keretezéseit és azok tudósításokon belüli összefonódásait vizsgálom a brit BBC és a The Guardian, valamint az egyesült államokbeli CNN, a The New York Times és a Fox News hírei alapján. Analízisemben 469 tudósítást vizsgáltam meg 112 országból. A kutatás manuális, kvantitatív tartalom-, illetve hálózatelemzésre épül. A kutatás legfontosabb eredményei az alábbiak: a fenti sajtóorgánumok a hírek negyedében a politikai elittel való szembenállást emelték ki a tüntetéseket kiváltó okként. Továbbá, a politikai elittel szembeni ellenállással együttesen olyan más okok is megjelentek, amelyek demonstrálásra motiválták az embereket. Ilyen okok lehetnek például a korrupció vagy az elégedetlenség azon jogalkotási folyamatokkal szemben, amelyek veszélyeztethetik az emberek jóllétét.

KULCSSZAVAK:

tüntetések, demonstrációk, tüntetéseket kiváltó okok, hírtudósítások, tartomelemzés

In the 2010s, people around the world protested on an almost unprecedented scale against corruption, the breakdown of democratic principles, rising prices, and other causes that undermine well-being. Unsurprisingly, these demonstrations received considerable media attention. In my study, I examine the framing of the triggers of the protests between 2010 and 2020 and their interconnections within news coverage, based on news reports from the BBC and The Guardian in the UK, and CNN, The New York Times and Fox News in the U.S. In my analysis, I examined 469 reports from 112 countries. The research is based on manual, quantitative content and network analysis. The main

findings of the research are the following: in a quarter of the news stories, the abovementioned media outlets highlighted opposition to the political elite as the cause of the protests. Furthermore, opposition to the political elite is also identified as one of the other reasons that motivate people to demonstrate. Such reasons could have included corruption or dissatisfaction with legislative processes that could threaten people's well-being.

KEYWORDS:

protests, demonstrations, issues that trigger protests, news coverages, content analysis

BEVEZETÉS

A 21. század második évtizedét a jóllét hiánya okozta csalódottság jellemezte.¹ A klímaváltozás, a hatalmas populációkat érintő éhínségek, a fegyveres konfliktusok, a korrupció, az élelmiszerhiány, a fűtő- és üzemanyagárak emelkedése és az emberi jogok sérülése csak néhány azon tényezők közül, amelyek világszerte katalizálták az állampolgári elégedetlenséget a fenti időszakban. Az állampolgári csalódottság kifejezésének egyik módja a tüntetéseken való részvétel. A 2010 és 2020 közötti időszakban több száz millió ember vonult utcára, hogy hangot adjon frusztrációinak. A szakértők szerint a 2009-től számított tíz esztendőben világviszonylatban átlagosan évente 11,5%-kal növekedett a tüntetések száma.² A tömegdemonstrációk volumene a világ minden táján növekedő tendenciát mutatott 2009 és 2019 között; a legalacsonyabb ütemben Óceániában (4,9%), míg a leglátványosabban a szubszaharai Afrikában (23,8%) fejezték ki csalódottságukat a tömegek tüntetések formájában.³

A nemzetközi sajtó komoly figyelmet szentel a tömegdemonstrációknak és az azokat kiváltó okoknak. Tanulmányomban arra fókuszálok, hogy bemutassam, hogyan keretezte két brit és három egyesült államokbeli sajtóorgánium a tüntetéseket kiváltó tényezőket a 2010-es években. Tanulmányomban az alábbi hírforrások tudósításaira támaszkodom: BBC, CNN, Fox News, *The New York Times* és a *The Guardian*. Azért esett a választás a fenti hírportálokra, mert ezek az oldalak a világ tíz legolvasottabb médiumai közé tartoznak.⁴ Másrészt, a portálok kiválasztásánál arra törekedtem, hogy kiegyensúlyozzam a hírforrások eltérő keretezési technikáit: az elemzők szerint a *The Guardian* és a *The New York Times* inkább baloldali, a Fox News inkább jobboldali, míg a BBC és CNN inkább semleges narratívából közelíti meg a világban zajló eseményeket.⁵ Tanulmányom egy korábbi, angol nyelven publikált kutatásunk kiegészítése;⁶ így a vizsgált adatbázisban viszonylag kevés, de a módszertani fókuszpontban lényeges különbségek vannak. Míg az angol nyelvű tanulmányban arra törekedtünk a kollégáimmal, hogy tágabb kategóriákon (faktorokon) keresztül értelmezzük a média keretezési

¹ PORTOS 2021.

² HAIG-SCHMIDT-BRANNEN 2020: 4.

³ HAIG-SCHMIDT-BRANNEN 2020: 4.

⁴ MAJID 2022.

⁵ BUDAK-GOEL-RAO 2016; Pew Research Center 2014.

⁶ MITCHELL et al. 2014.

technikáit, addig ebben a kutatásban a tüntetéseket kiváltó okok *keretezéseinek összefonódásait* vizsgálom a híreken keresztül.

Elemzésemben tehát a fenti öt médium tüntetésekről szóló tudósításait vizsgálom 2010 és 2020 között. Az adatbázisban 469 tudósítás keretezési technikáit mutatom be 112 országból. Írásomban arra teszek kísérletet, hogy bemutassam, mely tüntetéseket kiváltó okokat emelték ki leginkább a tudósításaikban az elemzett hírportálok. Fontos megjegyezni, hogy egy tüntetésnek akár több katalizátora is lehetett, így az újságírók akár több, tüntetéseket kiváltó okot is felsorolhattak a tudósításokban. Következésképpen, a kutatási kérdésem egyben a tanulmányom címének kiegészítéseként is funkcionál: *milyen mértékben fonódtak össze a tüntetéseket kiváltó okok keretezései a BBC, a Fox News, a The Guardian, a The New York Times és a CNN tudósításaiban 2010 és 2020 között?*

A cikk módszertani háttérét a manuális kvantitatív tartalomelemzés biztosítja, az eredményeket pedig leíró adatokon és egy gráfon keresztül szemléltetem. A tanulmány felépítése a következő: az elméleti háttérben – a teljesség igénye nélkül – bemutatom, hogy milyen okok válhatnak ki tüntetéseket, majd ismertetem a kutatás módszertani háttérét. Az eredményekben prezentálom a tüntetéseket kiváltó lehetséges okok összefonódásait, majd bemutatok több olyan rövid esetet, amelyekben a tüntetések katalizátorai ugyan összefonódnak, mégsem kaptak komoly hangsúlyt a magyar médiában. Tanulmányomat a konklúzióval zárom.

ELMÉLETI HÁTTÉR

Milyen okból kifolyólag vonulnak utcára az emberek, hogy hangot adjanak a csalódottságuknak vagy éppen kiálljanak bizonyos ügyek mellett? Mielőtt a korábbi kutatásokra támaszkodva megkísérlek válaszolni a fenti kérdésre, érdemes fontolóra venni egy lényeges változást, amelyet a tüntetések motivációiban – azaz a kiváltó okokban – fedeztek fel a társadalomtudósok. A 2006 és 2013 közötti időszakban 843 tüntetés kiváltó okait elemezték a kutatók 87 országból. Ebben a periódusban a tüntetések felhajtóereje elsősorban gazdasági okokra volt visszavezethető.⁷ A tüntetők világszerte követeltek változásokat az alábbi ügyekkel kapcsolatban: szociális ellátások javítása, adózással és jövedelemmel kapcsolatos igazságosság, magasabb bérek, jobb munkakörülmények, a mélyszegénység mérséklése, fenntartható mezőgazdaság, nyugdíjreform, az energia- és élelmiszerárak csökkentése és a lakhatási válság enyhítése vagy megszüntetése. A tüntetéseket kiváltó második leggyakoribb okot a regnáló politikai rendszerekkel kapcsolatos csalódottság jellemezte. Ebben a témakörben a demokrácia sérülése vagy annak teljes hiánya, a privatizáció kontroll nélküli engedése, a nagyvállalatok túlnyomó politikai befolyása, az állampolgárok megfigyelése, a korrupció, a politikai transzparencia és elszámoltathatóság csorbulása és a háborúellenes attitűdök adtak felhajtóerőt a tüntetők számára. A 2010-es évekre vonatkozó elemzések viszont kimutatták, hogy a tüntetéseket kiváltó okok sorrendje megfordult: a legutóbbi évtizedben a demonstrálók elsősorban a politikai rendszerek ellen tüntettek, és csak másodszorban emeltek hangot a gazdasági problémákkal

⁷ ORTIZ et al. 2013.

kapcsolatban a demonstrációk során.⁸ Fontos kiemelni, hogy a társadalomtudósok is elsősorban a hírportálok tudósításaira támaszkodnak, amikor több országon keresztül vizsgálják a tüntetések motivációit. Másképp megfogalmazva: a társadalmi mozgalmakkal foglalkozó kutatók – főleg, de nem kizárólag – a tüntetések médiareprezentációin keresztül elemzik a demonstrációkat kiváltható okokat.

A fenti jelenséget a társadalomtudósok egy része azzal magyarázza, hogy a 2000-es évek végétől a 2010-es évek elejéig a gazdasági világválság és az azt követő megszorítások okozták a mindennapok legnagyobb kihívásait.⁹ A kutatók szerint a 2010-es években viszont egyre inkább úgy tűnt, hogy „beérett” egy hosszabb politikai-gazdasági folyamat, ami a hagyományos politikai elitbe vetett bizalom megingását eredményezte. Ezt a folyamatot idegen kifejezéssel a „Four Ds”, azaz a „négy D”-nek hívják, amely négy összefonódó problémát jelöl az állampolgári percepciókban.¹⁰ Az első probléma a politikai elittel szembeni bizalmatlanság (*distrust*), amelynek köszönhetően hatalmas tömegek érzik azt, hogy senki sem hallgatja meg a kéréseiket a választott képviselők közül. A második fenyegetés az identitásvesztés körül forog (*destruction*); ez a félelem abból táplálkozik, hogy a globalizáció hatásai erodálhatják a nemzetállamokat. A harmadik percepció a viszonylagos nélkülözés (*relative deprivation*), amely azt jelenti, hogy valaki nem kapja meg azt a megbecsülést, ami jár neki, miközben szerte mások prosperálnak.¹¹ A negyedik percepció a politikai eltávolodásról (*dealignment*) szól, ami szerint a választók hitüket veszítették az általuk korábban támogatott politikai ágensekben, aminek köszönhetően már nem hajlandók szavazni a hagyományos politikai elitekre.¹²

A 2010-es évektől kezdve tehát elsődlegesen a kormányokkal szembeni elégedetlenség határozta meg a tüntetők motivációit, méghozzá globális szinten. Az alábbiakban néhány olyan esetet sorolok fel, amelyekben a tüntetések kiváltó okait a politikai elittel való szembenállás hozta létre. 2019-ben Nagy-Britanniában nagyjából egymillió ember vonult London utcáira, ahol az elégedetlen tömeg egy második Brexit-referendumot követelt, mivel a tüntetők többsége ellenezte az Európai Unióból való kilépést.¹³ 2016-ban Indiában egy szeparatista kashmiri milicista halálát követően 17 ezer tüntető sérült meg az indiai erőszakszervezetekkel folytatott ütközetekben.¹⁴ 2019-ben Algéria fővárosában, Algírban egymillió ember ellenezte Abdel-Azíz Buteflika bejelentését, miszerint a regnáló elnök ötödször is elindult volna a választásokon. A korábbi algír elnököt korrupcióval, nepotizmussal és a munkanélküliséggel kapcsolatos problémák figyelmen kívül hagyásával vádolták a tüntetők. A tömegdemonstráció elérte hatását: Buteflika visszavonta a választásokon való indulását, és lemondott az elnöki pozícióról.¹⁵

Tanulmányomban a korábbi, angol nyelvű kutatásunk kategóriarendszerén keresztül mutatom be azokat a tüntetéseket kiváltó okokat, amelyek mentén csoportosítottuk a 2010 és 2020

⁸ HAIG-SCHMIDT-BRANNEN 2020; ORTIZ et al. 2013; TÓTH et al. 2024.

⁹ PORTOS 2021.

¹⁰ EATWELL-GOODWIN 2018.

¹¹ CALLAN et al. 2008.

¹² EATWELL-GOODWIN 2018.

¹³ TOWNSEND 2019.

¹⁴ BBC 2016b.

¹⁵ NOSSITER 2019.

között lezajlott tüntetések motivációit.¹⁶ Kiemelendő azonban, hogy az alábbi okok mellett más motivációi is lehettek a tüntetéseknek, amelyekről csak érintőlegesen fogok említést tenni a fejezet utolsó bekezdésében. Az első, a demonstrációkhoz kapcsolódó tágabb témakör a *nép-akarat* absztrakt koncepciójához tartozik, és az alábbi elemeket foglalja magában:

- Változások a törvényhozásban: ez a kategória akkor áll fenn, amennyiben a tudósítások szerint a politikai elit olyan törvényeket hozott létre vagy fogadott el, amelyek sérthetik az emberek jóllétét, vagy csorbítják az alkotmányos emberi jogokat, és ezért tüntetések vették kezdetüket.¹⁷
- A hatalmi ágak szétválasztása: akkor érvényes ez a kategória, amennyiben a hatalom-megosztás alkotmányos alapelve, azaz a törvényhozó, a végrehajtó és a bírói hatalom függetlensége sérült, meggyengítve ezzel a fékek és ellensúlyok elvét, és ennek következtében demonstrációk kezdődtek.¹⁸
- Népszuverenitás: a tüntetéseknek e motivációja akkor releváns, amikor a demonstrálók azt hangsúlyozták, hogy a politikai elitnek a nép érdekeit kell szolgálnia, de az a hatalommal visszaélve csak a saját ügyleteivel foglalkozott.¹⁹
- Szólásszabadság, szabad sajtó és oktatás: ez a kategória magában foglalja a szólásszabadság, a független médiarendszer és a szabad oktatás hiányát vagy sérülését.²⁰

A második nagy kategóriarendszer a *gazdasági nélkülözés* bizonyos altípusait foglalja magában:

- Lakhatási válság: az emelkedő ingatlanárak, beleértve a bérleti díjakat, folyamatos feszültségben tartották a (nyugati) világ alsó- és középosztályainak jelentős részét, aminek köszönhetően számos tüntetés bontakozott ki.²¹
- Alacsony fizetések: a megbecsülés hiányának érzékelése meglepő módon olyan helyeken is felütötte a fejét, mint Svájc, ahol a nők azért tüntettek, mert a férfi kollégáik jóval több pénzt kerestek náluk.²²
- Megszorítások: a 2007–2008-as gazdasági világválság utáni fiskális megszorítások a periférián és félperiférián lévő országokon túl olyan gazdagnak számító nemzeteket is súlyosan érintett, mint az úgynevezett PIIGS (Portugália, Olaszország, Írország, Görögország és Spanyolország) államok, ahol hatalmas demonstrációkkal ellenkezett a lakosság a megszorító intézkedésekkel szemben.²³
- Túl magas árak: az élelmiszer- és energiaárak emelkedése a gazdagabb és a szegényebb országokban is hatalmas tüntetéshullámokat indított el. Franciaországban például az üzemanyagárak emelkedése miatt jött létre a sárga mellényes tüntetéssorozat, míg Braziliában a buszjegyek 20 centes áremelkedése katalizált tömegdemonstrációkat.²⁴

¹⁶ TÓTH et al. 2024.

¹⁷ MUDDE 2016.

¹⁸ CSERVÁK 2002.

¹⁹ ASLANIDIS 2016.

²⁰ BBC 2016a.

²¹ SCHIPPER 2017.

²² SCHAUVERIEN–CUMMING–BRUCE 2019.

²³ ACCORNERO – RAMOS PINTO 2015.

²⁴ MOURÃO 2019.

A harmadik és egyben utolsó nagy kategória a tüntetések motivációi mögött a *politikai elitel való szembenállásra* koncentrál a következő kisebb elemzési egységekkel:

- A politikai elittel szembeni elégedetlenség: a tüntetések dinamikáját a politikai képviselet és a politikai rendszerek kudarcai mozgatták, amelyekben a demonstrálók annak adtak hangot, hogy a politikai elit figyelmen kívül hagyja az emberek kéréseit.
- Korruptió: az adóparadicsomokba irányuló kétes tranzakciók, a nepotizmus és az állítólagos választási csalások is tüntetéseket szíthattak.²⁵ Romániában például – amely az Európai Unió egyik leginkább korrupcióval sújtott tagja –, a mindent átszövő korrupció miatt a tüntetők a kormány lemondását követelték.²⁶
- Szervezkedés a közösségi médián keresztül: a közösségi médián történő aktív politikai részvétel önmagában nem feltétlenül értelmezhető a tüntetéseket kiváltható oknak, mégis rendkívül fontos szerepet játszik a demonstrációk koordinálásában. Nem véletlen, hogy számos országban teljes mértékben lekapcsolták az internetet a tömegtüntetések ideje alatt. Ilyen országok közé tartozik például Algéria, Bahrein, Banglades, Brazília, Kamerun, Csád, Kína, Kongó, Egyenlítői-Guinea, India, Irán, Irak, Líbia, Marokkó, Pakisztán, Togo, Törökország, Uganda és Venezuela.

A fent felsorolt, tüntetéseket kiváltható okok mellett az alábbi motivációkat is figyelembe veszem az elemzésben: letartóztatások, katonai puccsok, rendőri brutalitás, rasszizmus, állítólagos választási csalások és propaganda. Az elemzés egyik korlátja, hogy bizonyos, tüntetéseket kiváltó okokat – elsősorban a mintában előforduló alacsony gyakoriság miatt – nem vettem figyelembe. Ezen okok közé tartozik többek között a háborúellenes tüntetések, megfigyelésekkel szembeni ellenállás, földreformok követelése, nyugdíjreform követelése, kisebbségek (LMBT-közösségek, bevándorlók, rabok, őshonos kisebbségek) jogainak csorbulása, vallási követelések, klímaváltozás elleni demonstrációk, imperializmus elleni tüntetések és az oligarchikus gazda(g)ság elleni demonstrációk.²⁷

MÓDSZERTAN

A tüntetésekkel kapcsolatos információkat a 2010-es és 2020-as esztendőik között gyűjtöttem össze a BBC, a CNN, a *Fox News*, a *The New York Times* és a *The Guardian* tudósításaiból. Az adatgyűjtésnél az angol „protest(s)” és „demonstration(s)” kifejezéseket adtam meg a hírportálok keresőmotorjaiban. A fenti kifejezések szinonimák, mindkettő „tüntetés”-t jelent. Az adatgyűjtésnél nem határoztam meg korlátot a tüntetések résztvevőinek számát illetően, viszont az egymilliónál kisebb lakossággal rendelkező országok tüntetéseit nem vettem figyelembe, mert a fenti öt médium csak nagyon kis számú tudósításban koncentrált ezekre a területekre. A tüntetéseket 112 országban vizsgáltam 469 tudósításból (3. táblázat);

²⁵ DIMITROVA 2018.

²⁶ Agence France-Presse 2018.

²⁷ ORTIZ et al. 2022.

minden egyes országban egy tüntetésre koncentráltam. A vizsgált országok összesített populációja meghaladja a hétmilliárd főt. Abban az esetben vettem figyelembe egy demonstrációt, ha arról legalább három médium tudósított. A hírtudósításokat tekintve békés és erőszakos tüntetéseket is elemeztem.

Az alkalmazott kutatómódszertan a manuális kvantitatív tartalomelemzés volt, amelynek kategóriáit (lásd 1. táblázat) deduktív – azaz korábbi ismereteim mentén, elméleti alapon – módon határoztam meg a kódolók számára. A kódolást két olyan PhD-hallgató hajtotta végre, akik anyanyelvi szinten, illetve felsőfokon beszélnek angolul. Amennyiben egy kategóriát explicit, azaz szemantikai szinten érzékelték a kódolók, akkor az „1”-es kóddal jelölték annak létezését. Amennyiben nem hangzott el a tudósításban az adott kategória, mint a demonstrációk lehetséges motivációja, úgy a kódolók a „0”-s kóddal látták el a hiányzó kategóriát. A betanítási folyamatok során felhívtuk a kódolók figyelmét arra, hogy egy tüntetésről szóló tudósításon belül akár több kiváltó okot is felsorolhat az elemzett hírforrás. Továbbá arra is felhívtuk a kódolók figyelmét, hogy ugyanazon eseményről a különböző hírforrások – többek között az eltérő keretezési technikák miatt – más és más kiváltó okokat is felsorolhatnak vagy éppen kihagyhatnak. A kódolók közti egyezés méréséhez a teljes adatbázisból vettünk véletlenszerű mintát, amely az összpopuláció 11%-át biztosította.²⁸ A kódolás megbízhatóságát mérő együtthatók $\alpha = 0,67$ és $\alpha = 0,958$ között mozogtak, ami azt jelenti, hogy a tartalomelemzés protokollja szisztematikus és következetes volt. Másképp megfogalmazva, a kódolók olyan precizitással követték a betanítás során elsajátított elemzési kritériumokat, hogy a létrehozott kategóriarendszer megbízhatóan minősíthető.²⁹

Végezetül a Gephi programban hoztam létre a tüntetéseket kiváltó okok közti kapcsolatokat ábrázoló gráfot (lásd 1. ábra). A gráf kialakításának logikáját az alábbi példán keresztül szemléltetem: amennyiben egy tudósításon belül a „Katonai puccsok” és a „Rendőri brutalitás” is szerepel a tüntetéseket kiváltó okokként, úgy a két elem közti kapcsolat erőssége egy. Amennyiben 20 tudósításon belül fordul elő együttesen a „Katonai puccsok” és a „Rendőri brutalitás” mint a tüntetések motivációi, úgy a két elem közti kapcsolat erőssége 20. Egy kiváltó ok természetesen több másik okhoz is kapcsolódhat, függően attól, hogy az elemzett médiumok milyen más okokat soroltak fel a tüntetéseket kiváltó tényezőként. Az 1. ábrán látható gráf mutatja meg a tüntetéseket kiváltó okok tudósításokon belüli szerkezetét: minden egyes kör egy okot és minden egyes él két ok közötti kapcsolatot, azaz a tudósításon belüli együttes előfordulást jelöl. Minél nagyobb egy kör (ami a tüntetéseket kiváltó okot jelöli), annál több kapcsolattal rendelkezik. Minél vastagabb a körök közti él, annál többször fordul elő együttesen a tudósításokon belül a két tüntetést kiváltó ok. A 2. táblázat mutatja meg a különböző tüntetéseket kiváltó okok keretezéseinek együttes előfordulásának gyakoriságát.

²⁸ NEUENDORF 2017.

²⁹ FREELON 2010.

EREDMÉNYEK

Az analízis deskriptív eredményei közül először érdemes kiemelni, hogy az öt nyugati médium elsősorban a politikai elittel szembeni elégedetlenséget emeli ki a tüntetések kiváltó okaiként (lásd 1. táblázat). Világszerte a demonstrációk több mint egynegyede a regnáló rezsimekkel szembeni csalódottság miatt jött létre. Fontos kiemelni, hogy ez az eredmény összhangban van a 2010-es évtized tüntetéseit vizsgáló nemzetközi kutatások konklúzióival.³⁰ A második és harmadik leggyakoribb okok is szinte szétválaszthatatlanul kapcsolódnak a politikai elittel kapcsolatos frusztrációkhoz: az esetek 11,63% százalékában azért törtek ki tüntetések, mert olyan törvényeket hoztak a jogalkotók, amelyek heves ellenérzéseket váltottak ki az emberekből, míg 8,09%-ban a politikai elittel kapcsolatos korrupcióérzés volt a demonstrációk felhajtóereje. A legritkábban előforduló okok között szerepel a lakhatási válság (0,5%), a propaganda (0,58%) és a katonai puccsok (1,16%).

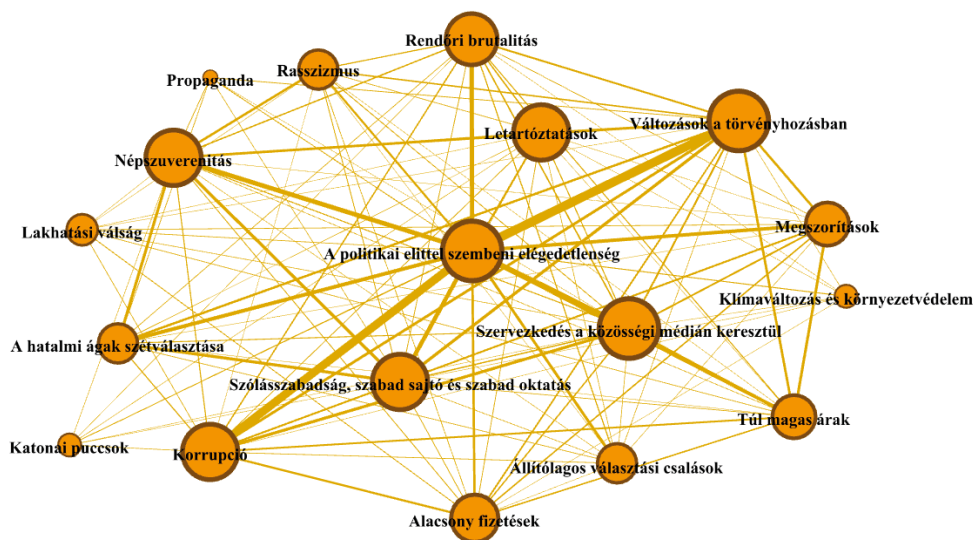
1. táblázat: A demonstrációk média által feltüntetett motivációi (N = előfordulási gyakoriság, % = az összes előforduláshoz viszonyított százalékos arány)

	N	%
Letartóztatások	48	3,96
Katonai puccsok	14	1,16
Rendőri brutalitás	71	5,86
Változások a törvényhozásban	141	11,63
A hatalmi ágak szétválasztása	43	3,55
Népszuverenitás	70	5,78
Szólásszabadság, szabad sajtó és oktatás	61	5,03
Lakhatási válság	6	0,50
Alacsony fizetések	40	3,30
Megszorítások	53	4,37
Túl magas árak	62	5,12
Szervezkedés a közösségi médián keresztül	79	6,52
Rasszizmus	15	1,24
A politikai elittel szembeni elégedetlenség	303	25
Korrupció	98	8,09
Állítólagos választási csalások	43	3,55
Propaganda	7	0,58
Összesen	1 212	100

Forrás: a szerző szerkesztése

A kutatási kérdés megválaszolásához az 1. ábra és a 2. táblázat nyújt segítséget. Az eredmények interpretációját az 1. ábrán látható gráffal kezdem. A gráfon szembevető a politikai

³⁰ HAIG–SCHMIDT–BRANNEN 2020; ORTIZ et al. 2013.

1. ábra: A tüntetések lehetséges motivációinak összefonódásai a tudósításokban
 Forrás: a szerző szerkesztése

elittel szembeni elégedetlenség központi pozíciója. A politikai rezsimekkel kapcsolatos csatlódottság a legnagyobb csomópontnak számít, vagyis ez az a tüntetéseket kiváltó lehetséges ok, amely a legnagyobb gyakorisággal vonz magához más katalizátorokat a tudósításokban. A fent említett második és harmadik legnagyobb gyakorisággal előforduló katalizátor kapcsolódik a legerőteljesebben a politikai antielitizmushoz: a változások a törvényhozásban 101, míg a korrupció 93 alkalommal jelenik meg a politikai elittel szembeni elégedetlenséggel együttesen a tudósításokon belül. A lakhatási válság, a katonai puccsok, a propaganda és a klímaváltozás témakörök meglehetősen periférikus helyzetben vannak a gráfon belül. A tudósítások szerint a látványosan emelkedő ingatlanárak és bérleti díjak elsősorban a gazdag, nyugati államok alsó- és középosztályait érintik (bár e problémák más területekre is fokozatosan beszivárognak, lásd a hazai viszonylatban is emelkedő ingatlanbérleti díjakat), míg a félperiférián és periférián élők zöme elsősorban más problémákkal (munkanélküliség, mélyszegénység, politikai elnyomás, nagyon alacsony fizetések, éhínségek, járványok, vízhiány stb.) küzd. A katonai puccsok periférikus helyzete valószínűleg a jelenség ritkaságával magyarázható, míg a propagandával kapcsolatos eredményekre legalább két magyarázat is megállhatja a helyét. Egyrészt a legbrutálisabb politikai propagandát használó rezsimek (például Észak-Korea) olyan fokú kontrollt és terrort gyakorolnak az emberek fölött, hogy semmilyen lehetőség nincs a szervezkedésre. Másrészt, kevésbé autokrata rendszerekben a propaganda kisebb gyakorisággal vagy látens módon jelenik meg, így nehezebb tüntetéseket szervezni a félvezető politikai üzenetekkel szemben. A klímaváltozással kapcsolatos mozgalmak periférikus pozícióját

talán az magyarázhatja, hogy ezek a megmozdulások elsősorban csak a 2010-es évek második felétől kezdtek felerősödni, azon belül is főleg a nyugati országokban.

A politikai elittel szembeni elégedetlenség központi szerepét az az eredmény is bizonyítja, hogy az első kilenc legtöbb kapcsolattal rendelkező okpár mindegyikében szerepel a politikai antielitizmus (lásd 2. táblázat). Továbbá az első 16 páros mindegyikéhez legalább közvetve kapcsolódik az aktuális politikai berendezkedésekkel kapcsolatos kritikai attitűd. A gráfot és a 2. táblázatot elemezve az alábbi módon is értelmezhetők a tüntetéseket kiváltó okok közti kapcsolatok: az emberek jóllétét veszélyeztető jogalkotói folyamatokért, a terjedő korrupcióért és a népakarat csorbulásáért a tüntetők elsősorban a politikai elitet hibáztatják, és a tüntetések megszervezését főleg a közösségi médián keresztül koordinálják. A közösségi média nem kizárólag azért fontos, mert általa könnyebben érhetők el és tájékoztathatók a nagy tömegek, hanem azért is lényeges a szerepe, mert akár egy decentralizált közösségként is alakíthatja a demonstrációkat. Minél inkább decentralizált jellegű egy közösség, amely a tüntetéseket szervezi, annál nehezebb az autoriter rezsimnek számra kiemelni és letartóztatni a demonstrációkat „mozgató” kulcsfigurákat. Ebből kifolyólag – ahogy azt fentebb is említettem – a diktatórikus berendezkedésű politikai elitek a helyi szintű internet-hozzáférés korlátozásával vagy lekapcsolásával próbálják elejét venni a további szervezkedéseknek.

2. táblázat: A tüntetések motivációinak összefonódásai a tudósítások keretezéseiben

A tüntetők motivációi (1)	A tüntetők motivációi (2)	Gyakoriság
Változások a törvényhozásban	A politikai elittel szembeni elégedetlenség	101
A politikai elittel szembeni elégedetlenség	Korrupció	93
Szervezkedés a közösségi médián keresztül	A politikai elittel szembeni elégedetlenség	63
Népszuverenitás	A politikai elittel szembeni elégedetlenség	50
Rendőri brutalitás	A politikai elittel szembeni elégedetlenség	47
Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	A politikai elittel szembeni elégedetlenség	46
A hatalmi ágak szétválasztása	A politikai elittel szembeni elégedetlenség	40
Megszorítások	A politikai elittel szembeni elégedetlenség	37
Túl magas árak	A politikai elittel szembeni elégedetlenség	37
Népszuverenitás	Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	33
Változások a törvényhozásban	Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	32
Szervezkedés a közösségi médián keresztül	Korrupció	31
A hatalmi ágak szétválasztása	Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	31
A hatalmi ágak szétválasztása	Népszuverenitás	30
A politikai elittel szembeni elégedetlenség	Állítólagos választási csalások	29
Változások a törvényhozásban	Korrupció	28
Megszorítások	Túl magas árak	28
Változások a törvényhozásban	Népszuverenitás	26
Változások a törvényhozásban	Túl magas árak	25
Változások a törvényhozásban	Megszorítások	24
Alacsony fizetések	A politikai elittel szembeni elégedetlenség	24

A tüntetők motivációi (1)	A tüntetők motivációi (2)	Gyakoriság
Népszuverenitás	Rasszizmus	24
Változások a törvényhozásban	A hatalmi ágak szétválasztása	23
Túl magas árak	Szervezkedés a közösségi médián keresztül	22
Alacsony fizetések	Korrupció	21
Rasszizmus	A politikai elittel szembeni elégedetlenség	20
Letartóztatások	A politikai elittel szembeni elégedetlenség	18
Megszorítások	Korrupció	18
Rendőri brutalitás	Változások a törvényhozásban	18
Változások a törvényhozásban	Szervezkedés a közösségi médián keresztül	18
Túl magas árak	Korrupció	17
Megszorítások	Szervezkedés a közösségi médián keresztül	17
Változások a törvényhozásban	Alacsony fizetések	15
Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	Korrupció	14
Alacsony fizetések	Megszorítások	13
Alacsony fizetések	Túl magas árak	13
Rendőri brutalitás	Szervezkedés a közösségi médián keresztül	13
Változások a törvényhozásban	Rasszizmus	13
Letartóztatások	Rendőri brutalitás	12
Alacsony fizetések	Szervezkedés a közösségi médián keresztül	12
Rendőri brutalitás	Korrupció	12
Rendőri brutalitás	Népszuverenitás	12
Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	Szervezkedés a közösségi médián keresztül	11
Rendőri brutalitás	Állítólagos választási csalások	9
A hatalmi ágak szétválasztása	Korrupció	9
Rendőri brutalitás	Rasszizmus	9
Letartóztatások	Szervezkedés a közösségi médián keresztül	8
Népszuverenitás	Szervezkedés a közösségi médián keresztül	8
Letartóztatások	Változások a törvényhozásban	8
Rendőri brutalitás	Túl magas árak	8
Népszuverenitás	Korrupció	8
A hatalmi ágak szétválasztása	Szervezkedés a közösségi médián keresztül	7
Klímaváltozás és környezetvédelem	A politikai elittel szembeni elégedetlenség	7
Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	Alacsony fizetések	6
A politikai elittel szembeni elégedetlenség	Propaganda	6
Szervezkedés a közösségi médián keresztül	Rasszizmus	6
Népszuverenitás	Alacsony fizetések	6
Katonai puccsok	A politikai elittel szembeni elégedetlenség	6
Letartóztatások	Népszuverenitás	6
Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	Rasszizmus	6
Letartóztatások	Alacsony fizetések	5
Változások a törvényhozásban	Propaganda	5

A tüntetők motivációi (1)	A tüntetők motivációi (2)	Gyakoriság
Népszuverenitás	Propaganda	5
Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	Alacsony fizetések	5
Letartóztatások	Korrupció	5
Rendőri brutalitás	Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	5
Korrupció	Állítólagos választási csalások	4
A hatalmi ágak szétválasztása	Állítólagos választási csalások	4
Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	Megszorítások	4
Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	A politikai élittel szembeni elégedetlenség	4
Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	Korrupció	4
Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	Túl magas árak	4
Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	Túl magas árak	4
Alacsony fizetések	Rasszizmus	4
Rendőri brutalitás	A hatalmi ágak szétválasztása	4
Rendőri brutalitás	Megszorítások	4
Rendőri brutalitás	Alacsony fizetések	4
A hatalmi ágak szétválasztása	Propaganda	4
Letartóztatások	Rasszizmus	4
Letartóztatások	Állítólagos választási csalások	3
Változások a törvényhozásban	Állítólagos választási csalások	3
Szervezkedés a közösségi médián keresztül	Állítólagos választási csalások	3
Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	Állítólagos választási csalások	3
Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	Szervezkedés a közösségi médián keresztül	3
Népszuverenitás	Túl magas árak	3
Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	Propaganda	3
Katonai puccsok	Korrupció	3
Megszorítások	Állítólagos választási csalások	2
Népszuverenitás	Állítólagos választási csalások	2
Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	Megszorítások	2
Változások a törvényhozásban	Klímaváltozás és környezetvédelem	2
Letartóztatások	A hatalmi ágak szétválasztása	2
Letartóztatások	Katonai puccsok	2
Katonai puccsok	Rendőri brutalitás	2
Katonai puccsok	Népszuverenitás	2
Letartóztatások	Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	1
Letartóztatások	Túl magas árak	1
Alacsony fizetések	Klímaváltozás és környezetvédelem	1
Alacsony fizetések	Állítólagos választási csalások	1
Szervezkedés a közösségi médián keresztül	Propaganda	1
Népszuverenitás	Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	1
Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	Rasszizmus	1
Túl magas árak	Rasszizmus	1

A tüntetők motivációi (1)	A tüntetők motivációi (2)	Gyakoriság
Szervezkedés a közösségi médián keresztül	Klímaváltozás és környezetvédelem	1
A hatalmi ágak szétválasztása	Megszorítások	1
Letartóztatások	Klímaváltozás és környezetvédelem	1
Rendőri brutalitás	Klímaváltozás és környezetvédelem	1
Népszuverenitás	Megszorítások	1
Változások a törvényhozásban	Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	1
Rasszizmus	Állítólagos választási csalások	1
Katonai puccsok	Változások a törvényhozásban	1
Katonai puccsok	Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	1
Katonai puccsok	Szervezkedés a közösségi médián keresztül	1
Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	Klímaváltozás és környezetvédelem	1
Klímaváltozás és környezetvédelem	Korrupció	1
A hatalmi ágak szétválasztása	Túl magas árak	1
Letartóztatások	Megszorítások	1
Letartóztatások	Szólásszabadság, szabad sajtó és szabad oktatás	1
Rasszizmus	Korrupció	1

Forrás: a szerző szerkesztése

A továbbiakban három olyan komplex tüntetést fogok röviden bemutatni, amelyek az elemzett médiumokban komoly hangsúlyt kaptak, míg a hazai sajtó nem, vagy csak kevésbé foglalkozott velük. A „komplex” kifejezés ebben az esetben azt jelenti, hogy a tudósítások szerint a tüntetésnek több mint egy kiváltó oka volt.

ESETTANULMÁNYOK

Jamaica

2010 májusában Kingstonban, Jamaicában tüntetések és zavargások törtek ki, amelyet a nemzetközi sajtó *Tivoli Incursion* néven emlegetett. A zavargások egyik oldalán a jamaicai erőszakszervezetek, valamint a *Shower Posse* nevű drokartell állt. Az összecsapások a nemzetközi viszonylatban hírhedt marihuána- és kokaincsempész, Christopher „Dudus” Coke letartóztatási kísérlete miatt kezdődtek, miután az Egyesült Államok a kiadatását kérte. A zavargások során legalább 73 civil veszítette életét, és további 35 személy sérült meg, miközben több rendőr és katona is meghalt. A zavargások elsősorban a Tivoli Gardens negyed környékén zajlottak, ahol a lakók barikádokat emeltek és fegyveres ellenállást tanúsítottak, hogy megakadályozzák Coke elfogását, aki 23 éves kora óta, immáron 18 esztendeje vezette a Shower Posse drokartellt. Coke népszerű figura volt számos helybéli számára, mivel rendszeresen támogatta anyagilag a környék szegényeit, és közösségi központokat hozott létre a rászorulóknak. A zavargások során a jamaicai kormány szükségállapotot hirdetett, és jelentős katonai és

rendőri erőket vezényelt Kingstonba, hogy helyreállítsák a rendet.³¹ A rendőri és katonai erők több száz embert tartóztattak le, és jelentős mennyiségű illegális fegyvert és lőszert koboztak el. A zavargások után a kormányt és a miniszterelnököt, Bruce Goldingot kemény nemzetközi kritikával illették, amiért korábban megtagadta Coke kiadatását az Egyesült Államoknak. A zavargások végül 2010 júniusában értek véget, amikor az álruhát viselő Coke-ot letartóztatták és kiadták az Egyesült Államoknak. Az összecsapások és az azt követő események súlyos politikai válságot idéztek elő Jamaicában, ami a miniszterelnök elleni bizalmatlansági indítványhoz vezetett, amit végül nem sikerült megszavazni. Coke-ot végül New Jersey államban 23 évnyi börtönbüntetésre ítélték. Jelen pillanatban a Fort Dix börtönben raboskodik, és várhatóan 2030. január 25-én fog szabadulni. Az analízis szempontjából minimum két oka volt a tüntetések kitörésének: egyrészt Coke letartóztatása és kiadása ellen tiltakoztak a Tivoli Gardens negyed lakosai, másrészt azért kísérelték megvédeni Coke-ot, mert nélküle jó néhányuknak rosszabbodott volna az anyagi helyzete.

Malawi

2011-ben Malawiban tüntetések kezdődtek az üzemanyaghiány, az infláció és a munkanélküliség miatt.³² A tüntetők a 2004 óta regnáló elnököt, Bingu wa Muthanikát vádolták a fenti problémákért. Bár Muthanika első elnöki ciklusa sikeresnek mondható, mivel komoly erőfeszítéseket tett a hatalmi ágak szétválasztása, a korrupcióval szembeni harc, az emberi jogok erősítése és az agrárreform érdekében, a tüntetők 2011-ben már úgy vélték, hogy a malawi elnök egyre inkább az autokratikus politikai berendezkedés irányába kormányozza a délkelet-afrikai országot. Ennek következtében Nagy-Britannia – amely 1964-ig Malawi gyarmatosítója volt – négy évre felfüggesztette az országnak szánt 550 millió dolláros támogatását. A tüntetések Karonga, Mzuzu, Lilongwe és Blantyre városokban zajlottak, ahol legalább tizenkilencen meghaltak, és többen kritikus állapotban kerültek kórházba. A tüntetők politikai üzenete egyértelmű volt: Bingu wa Muthanika elnök lemondását követelték. Az elnök a rádión keresztül nyugalomra intette a demonstrálókat, és felhívta a tüntetők figyelmét arra, hogy a vandalizmus hatására nem lesz jobb életük. Másfelől Muthanika azt is kijelentette, hogy bármilyen eszközzel fenntartja a rendet, és „kifüstöli” az országból a vele szemben álló ellenséges erőket. Muthanika 2012 áprilisában hunyt el szívinfarktusban, egy lilongwei kórházban. Az elemzés szemszögéből a tüntetéseket kiváltó okok az alábbiak voltak Malawiban: túl magas élelmiszer- és üzemanyagárak, gazdasági megszorítások, rendőri brutalitás és a politikai elittel (azaz a korábban a Világbanknak is dolgozó Muthanikával) szembeni ellenszenv.

³¹ MCGREAL 2010.

³² MAPONDERA–SMITH 2011.

Kolumbia

2020 szeptemberében tömeges tüntetések törtek ki Bogotában, miután a rendőrség letartóztatott és sokkolóval megütött egy férfit, aki később meghalt az őrizetben. Javier Ordóñez halála után az emberek tömegesen vonultak az utcákra, hogy tiltakozzanak a rendőri brutalitás és az erőszak ellen. A demonstrációk során legalább tízen meghaltak, és több százan megsérültek az erőszakos szervezetekkel történő összecsapások közepette. A kolumbiai tüntetések mögött mélyebb frusztrációk is álltak, mivel sokan elégedetlenek voltak a kormány és a kommunista-marxista terrorszervezet, a Kolumbiai Forradalmi Fegyveres Erők (FARC) közötti békemegállapodással. A FARC és a kolumbiai kormány 2016-os egyezsége szerint „bármilyen súlyos emberiesség elleni bűntettet is követtek el a terrorszervezet tagjai, amennyiben teljes mértékben együttműködnek a hatóságokkal, büntetésük időtartama maximum nyolc évig terjedhet”.³³ A békekötés ellenére azonban Kolumbia vidéki területein számos fegyveres csoport követ el erőszakos bűncselekményeket, és ezek a csoportok továbbra is rettegésben tartják a helyi közösségeket. A kolumbiai kormány kritikussai szerint a konzervatív Iván Duque elnök – aki ellenezte a szerinte a FARC-kal szembeni túlságosan engedékeny békekötést – nem biztosított elegendő forrást a békeprogramokhoz, amelyek célja az volt, hogy megoldják azokat a gazdasági és biztonsági problémákat, amelyek a bűnözői csoportok működését lehetővé teszik.³⁴ A demonstrálók szerint a rendőri erőszak és a bűnözői csoportok uralma egyaránt azt mutatja, hogy a békemegállapodás nem hozta meg a kívánt változásokat. A tömegdemonstrációk tehát egyrészt a rendőri brutalitás, másrészt a politikai elitbe vetett bizalom megingása miatt vették kezdetüket.

KONKLÚZIÓ

Az előző évtized szinte soha nem látott volumenű mértékben hozott tüntetéseket, aminek köszönhetően a nemzetközi sajtó is komoly figyelmet szentelt az állampolgári csalódottságok ilyen formájú kifejezésének. Tanulmányomban elsősorban arra fókuszáltam, hogy feltárjam, hogyan kapcsolódnak egymáshoz a tüntetéseket kiváltó okok a BBC, a CNN, a Fox News, a *The Guardian* és a *The New York Times* hasábjain. Az elemzésemben 469 tudósítást vettem figyelembe, 112 országból. A nemzetközi kutatások eredményeivel³⁵ harmóniában kimutattam, hogy világviszonylatban a legnagyobb gyakorisággal a politikai elitekkel szembeni bizalomvesztést *ábrázolja* a fenti öt médium a tüntetések elsődleges motivációjaként. Továbbá azt is kimutattam, hogy a politikai antielitizmus szinte mágnesként hatott a tüntetéseket kiváltó okokra a médiakeretezésben, amennyiben az újságírók egynél több demonstrációt katalizáló tényezőt emeltek ki a hírekben. Másképp megfogalmazva, a korábbi kutatások által felvázolt törésvonalak, amelyek a politikai elit és a nép között húzódnak, egyre élesebben

³³ BUDAI 2017: 87.

³⁴ TURKEWITZ 2020.

³⁵ HAIG-SCHMIDT-BRANNEN 2020; ORTIZ et al. 2013.

mutatkoznak meg a tüntetéseket kiváltó okokban. Egyrészt a politikai antielitizmus mellett a korrupció és jóllétet veszélyeztető jogalkotói folyamatok tűnnek fel együttesen a hírekben, mint a tüntetéseket kiváltó tényezők. Másrészt a 2010-es években a demonstrálók már elsődlegesen a politikai elitekkel szemben vonultak utcára, míg a 2000-es évek második felében és a 2010-es évek elején elsősorban gazdasági okok miatt tüntettek az állampolgárok. Ez a változás egyrészt vészjelzés, másrészt jelentős kihívást állít a hagyományos politikai elitek számára, amennyiben enyhíteni akarnak az emberek politikával kapcsolatos csalódottságán.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- ACCORNERO, Guya – RAMOS PINTO, Pedro (2015): 'Mild Mannered'? Protest and Mobilisation in Portugal under Austerity, 2010–2013. *West European Politics*, 38(3), 491–515. Online: <https://doi.org/10.1080/01402382.2014.937587>
- Agence France-Presse (2018): Romania: Second Night of Protests after 450 Injured in Clashes. *The Guardian*, 2018. augusztus 12. Online: <https://www.theguardian.com/world/2018/aug/11/romania-second-night-of-protests-after-450-injured-in-clashes>
- ASLANIDIS, Paris (2016): Populist Social Movements of the Great Recession. *Mobilization: An International Quarterly*, 21(3), 301–321. Online: <https://doi.org/10.17813/1086-671X-20-3-301>
- BBC (2016a): Why are South African Students Protesting? *BBC*, 2016. október 4. Online: <https://www.bbc.com/news/world-africa-34615004>
- BBC (2016b): Why the Death of Militant Burhan Wani has Kashmiris Up in Arms. *BBC*, 2016. július 11. Online: <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-36762043>
- BUDAI Ádám (2017): A Kolumbiai Forradalmi Fegyveres Erők (FARC): múlt, jelen, jövő. *Nemzet és Biztonság*, 10(2), 68–94.
- BUDAK, Ceren – GOEL, Sharad – RAO, Justin M. (2016): Fair and Balanced? Quantifying Media Bias Through Crowdsourced Content Analysis. *Public Opinion Quarterly*, 80(1), 250–271. Online: <https://doi.org/10.1093/poq/nfw007>
- CALLAN, Mitchell J. – ELLARD, John H. – SHEAD, N. Will – HODGINS, David C. (2008): Gambling as a Search for Justice: Examining the Role of Personal Relative Deprivation in Gambling Urges and Gambling Behavior. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 34(11), 1514–1529. Online: <https://doi.org/10.1177/0146167208322956>
- CSERVÁK Csaba (2002): A hatalommegosztás elmélete és gyakorlati megvalósulása. *Jogelméleti Szemle*, (3)1. Online: <https://ojs.elte.hu/jesz/issue/view/572/374>
- DIMITROVA, Antoaneta L. (2018): The Uncertain Road to Sustainable Democracy: Elite Coalitions, Citizen Protests and the Prospects of Democracy in Central and Eastern Europe. *East European Politics*, 34(3), 257–275. Online: <https://doi.org/10.1080/21599165.2018.1491840>
- DIMITROVA, Antoaneta L. (2020): The Uncertain Road to Sustainable Democracy: Elite Coalitions, Citizen Protests and the Prospects of Democracy in Central and Eastern

- Europe. In *Rethinking 'Democratic Backsliding' in Central and Eastern Europe*. Routledge, 15–33. Online: <https://doi.org/10.4324/9780429264795-2>
- EATWELL, Roger – GOODWIN, Matthew (2018): *National Populism: The Revolt against Liberal Democracy*. Penguin UK.
- FREELON, Deen G. (2010): ReCal. Intercoder Reliability Calculation as a Web Service. *International Journal of Internet Science*, 5(1), 20–33.
- HAIG, Christian S. – SCHMIDT, Katherine – BRANNEN, Samuel J. (2020): *The Age of Mass Protests: Understanding an Escalating Global Trend*. CSIS. Online: <https://www.csis.org/analysis/age-mass-protests-understanding-escalating-global-trend>
- MAJID, A. (2022): Top 50 Most Popular News Websites in the World: Wordle Fuels Huge New York Times Traffic Growth. *Press Gazette*, 2022. Online: <https://pressgazette.co.uk/most-popular-websites-news-world-monthly>
- MAPONDERA, Godfrey – SMITH, David (2011): Malawi Protesters Killed during Anti-Regime Riots. *The Guardian*, 2011. július 21. Online: <https://www.theguardian.com/world/2011/jul/21/malawi-protesters-killed-anti-regime-riots>
- MCGREAL, Chris (2010): The Battle for Kingston, Jamaica. *The Guardian*, 2010. május 28. Online: <https://www.theguardian.com/world/2010/may/28/battle-for-kingston-jamaica>
- MITCHELL, Amy – GOTTFRIED, Jeffrey – KILEY, Jocelyn – MATSA, Katarina Eva (2014): *Political Polarization & Media Habits* 2014. Online: <https://www.pewresearch.org/journalism/2014/10/21/political-polarization-media-habits/>
- MOURÃO, Rachel R. (2019): From Mass to Elite Protests: News Coverage and the Evolution of Antigovernment Demonstrations in Brazil. *Mass Communication and Society*, 22(1), 49–71. Online: <https://doi.org/10.1080/15205436.2018.1498899>
- MUDDE, Cas (2016): Why Should We Study Populism? The Wheatley Institute. *YouTube*, 2016. március 23. Online: https://www.youtube.com/watch?v=zE9RkfRqGcE&t=2384s&ab_channel=TheWheatleyInstitution
- NEUENDORF, Kimberly A. (2017): *The Content Analysis Guidebook*. Thousand Oaks: SAGE. Online: <https://doi.org/10.4135/9781071802878>
- NOSSITER, Adam (2019): Algerian Leader Bouteflika Resigns Under Pressure From Army. *The New York Times*, 2019. április 2. Online: <https://www.nytimes.com/2019/04/02/world/africa/Abdelaziz-Bouteflika-resigns.html>
- ORTIZ, Isabel – BURKE, Sarah – BERRADA, Mohamed – SAENZ CORTÉS, Hernán (2013): *World Protests 2006–2013*. Initiative for Policy Dialogue and Friedrich-Ebert-Stiftung, New York Working Paper.
- ORTIZ, Isabel – BURKE, Sarah – BERRADA, Mohamed – SAENZ CORTÉS, Hernán (2022): *World Protests: A Study of Key Protest Issues in the 21st Century*. Cham: Springer Nature. Online: <https://doi.org/10.1007/978-3-030-88513-7>
- PORTOS, Martín (2021): *Grievances and Public Protests. Political Mobilisation in Spain in the Age of Austerity*. Cham: Palgrave Macmillan. Online: <https://doi.org/10.1007/978-3-030-53405-9>

- SCHAUVERIEN, Anna – CUMMING-BRUCE, Nick (2019): *Swiss Women Strike Nationwide to Protest Inequalities*, 2019. június 14. Online: <https://www.nytimes.com/2019/06/14/world/europe/switzerland-women-strike.html>
- SCHIPPER, Sebastian (2017): Social Movements in an Era of Post-Democracy: How the Israeli J14 Tent Protests of 2011 Challenged Neoliberal Hegemony Through the Production of Place. *Social & Cultural Geography*, 18(6), 808–830. Online: <https://doi.org/10.1080/14649365.2016.1228115>
- TÓTH, Tamás – DEMETER, Márton – SZABÓ, Lilla Petronella – TÖRÖK, Bernát (2024): Populist Cues in Media Framing. Exploring How Populism by the Media Emerges in Western News Coverage of Protests. *Köze – An International Journal of Pure Communication Inquiry*, 12(1), 141–162. Online: <https://doi.org/10.17646/KOME.of.13>
- TOWNSEND, Mark (2019): March Organisers Hail ‘One of the Greatest Protest Marches in British History’. *The Guardian*, 2019. október 19. Online: <https://www.theguardian.com/uk-news/2019/oct/19/peoples-vote-march-hailed-as-one-of-greatest-protest-marches-in-british-history>
- TURKEWITZ, Julie (2020): Colombia Sees Surge in Mass Killings Despite Historic Peace Deal. *The New York Times*, 2020. szeptember 13. Online: <https://www.nytimes.com/2020/09/13/world/americas/colombia-massacres-protests.html>

MELLÉKLET

A vizsgált országok listája

Ország		
Afganisztán	Ecuador	Honduras
Algéria	Egyesült Államok	Hong Kong
Argentína	Egyesült Királyság	India
Ausztria	Egyiptom	Indonézia
Ausztrália	Elefántcsontpart	Irak
Bahrein	Észak-Macedónia	Irán
Banglades	Etiópia	Írország
Belgium	Fehéroroszország	Izrael–Palesztina
Bolívia	Finnország	Jamaica
Bosznia-Hercegovina	Franciaország	Japán
Bulgária	Fülöp-szigetek	Jemen
Burkina Faso	Gabon	Jordánia
Burundi	Ghána	Kazahsztán
Chile	Görögország	Kenya
Csehország	Grúzia	Kirgizisztán
Dánia	Guatemala	Kuvait
Dél-afrikai Köztársaság	Haiti	Lengyelország
Dél-Korea	Hollandia	Libanon

Libéria	Oroszország	Szlovénia
Líbia	Örményország	Szómália
Magyarország	Pakisztán	Szudán
Malawi	Pápua Új-Guinea	Tádzsikisztán
Malajzia	Paraguay	Tajvan
Mali	Peru	Tanzánia
Marokkó	Portugália	Thaiföld
Mexikó	Románia	Törökország
Moldova	Spanyolország	Tunézia
Mozambik	Srí Lanka	Uganda
Németország	Svájc	Új-Zéland
Nepál	Szaúd-Arábia	Ukrajna
Nicaragua	Szenegál	Venezuela
Niger	Szerbia	Vietnám
Nigéria	Szingapúr	Zambia
Olaszország	Szíria	Zimbabwe
Omán	Szlovákia	

Dr. Tóth Tamás a Nemzeti Közszolgálati Egyetem adjunktusa. Kutatási területei közé tartozik a populizmus és az akadémiai tudástermelés. Doktori fokozatát a Budapesti Corvinus Egyetemen szerezte, ahol disszertációja Donald Trump twitteres (X) politikai kommunikációjában elemezte az explicit és implicit populista stílusokat. Számos hazai és nemzetközi kutatási projektben vett részt, valamint rendszeresen oktat angol és magyar nyelven. Eddig 19 Scopus-indexált tudományos publikációja jelent meg rangos nemzetközi folyóiratokban.